

Pikaajalise hoolduse kulud Eestis

Eestis on pikaajalise hoolduse kulud varjatud, sest need jäävad enamasti abivajajate ja lähedaste kanda. Eestis on hinnanguliselt 50 000 omastehooldajat, kes moodustavad 7,7% hõivatutest. Ametlikke teenuseid saab kasutada iga kümnes abivajaja. Euroopa Liidu keskmise taseme saavutamiseks peaks Eestis avaliku sektori poolt pikaajalisele tehtavad kulutused suurenema 0,4%-lt (108 mln eurot) 2,2%-le SKT-st (590 mln eurot aastas).

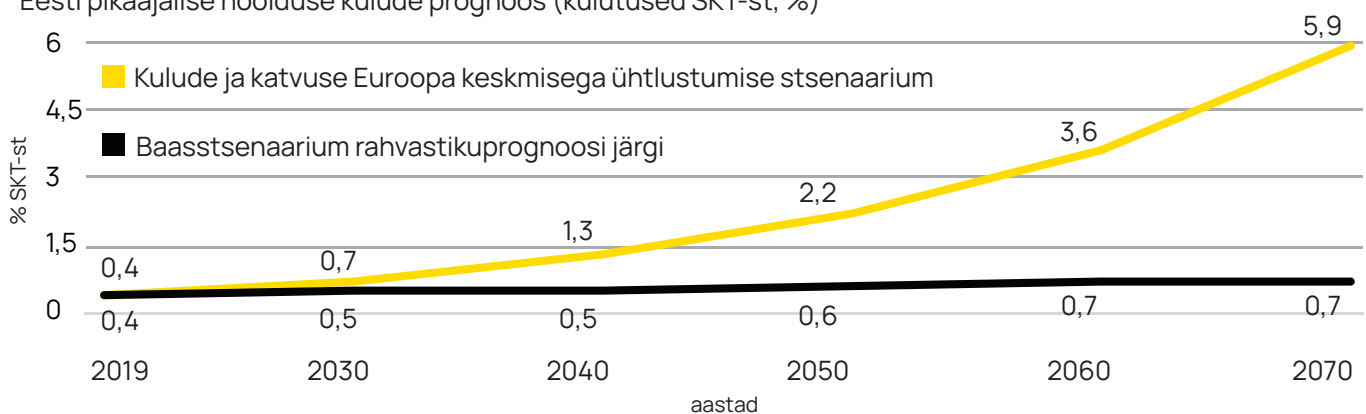
Pikaajaline hooldus hõlmab erinevaid tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid, mis on mõeldud inimestele, kes vajavad abi igapäevaelus toimetulemiseks ja ühiskonnas osalemiseks.

Pikaajaline hooldus numbrites

- Lähedaste-tuttavate kõrvalabi kasutab Eestis hinnanguliselt 160 000-190 000 inimest.
- Ametlikke teenuseid kasutab 17 000-29 000 inimest.
- Hinnanguliselt on Eestis 50 000 omastehooldajat (7,7% hõivatutest).
- Tulevikus kasvab vajadus professionaalsete teenuste järgi.
- Eesti vajab kordades suuremat pikaajalise hoolduse avaliku sektori rahastust (praegu 0,4% SKT-st).

Eestis kasvavad pikaajalise hoolduse kulud

Eesti pikaajalise hoolduse kulude prognoos (kulutused SKT-st, %)

Andmed: Euroopa Komisjon, 2021

Pikaajaline hooldus on Eesti kõiki elanikke puudutav suurim risk, millel puudub kindlustus. Vaid iga kümnes abivajaja saab kasutada avaliku sektori poolt pakutavaid pikaajalise hoolduse teenuseid, suurem osa koormusest jääb abivajaja enda ja lähedaste kanda.

Pikaajalise hoolduse aastane kulu ulatub Eestis 0,7%-ni SKT-st (2020. aastal 188 mln eurot), kuid hoolduskoormusest tekkivat kahju arvesse võttes on oluliselt suurem. Avaliku sektori rahastus ulatub 0,4%-ni SKT-st (2020. aastal 108 mln eurot).

Omastehooldajad sotsiaalse kaitseta

Eesti omastehooldajad jäävad reeglina eemale tööturust ja sotsiaalsest elust ning peavad loobuma karjäärast. Olukorda komplitseerib väljaõppe puudumine, mille tõttu kannatab abi kvaliteet ja hooldustöö on ka abiandjale kurnavam. Omastehooldajad on minimaalse sotsiaalse kaitsega, neil on tulevikus väike pension, enamasti pole võimalik võtta makstud puhkuse- ega haiguspäevi.

Hoolduskoormus kasvab

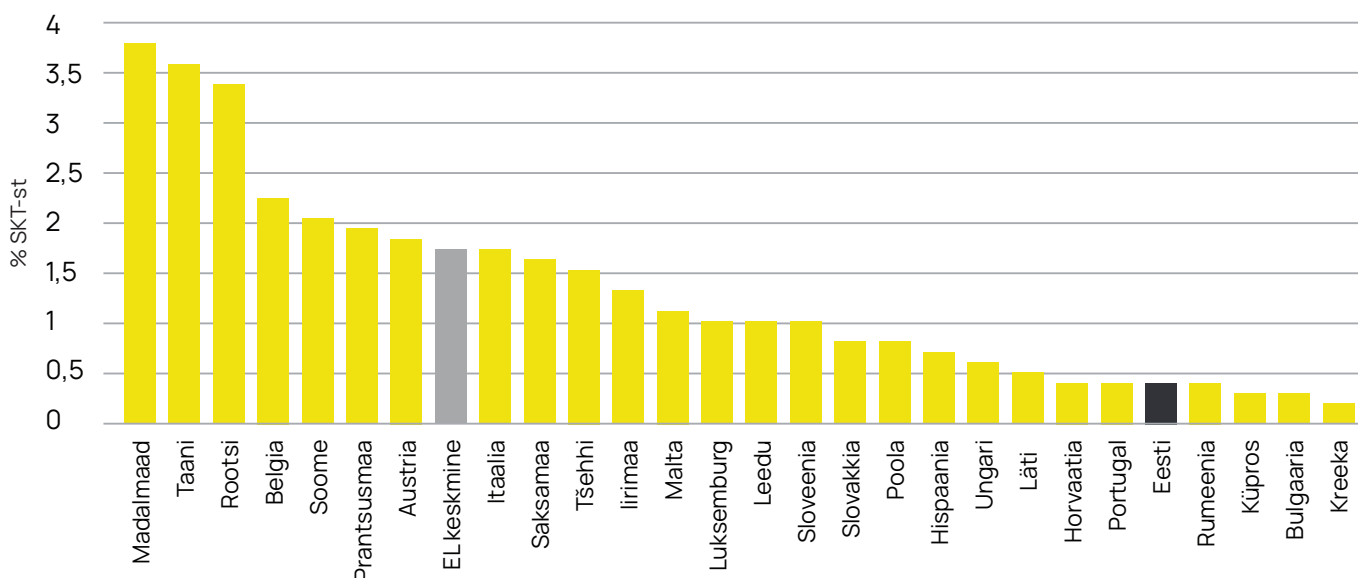
Turu-uuringute ASi uuringu järgi kasutab pikaajalise hoolduse teenuseid 17 000-29 000 inimest. Enamuse abist pakuvad abivajajate lähedased. Sotsiaalministeeriumi hinnangul tegeleb omaste hooldamisega Eestis 50 000 inimest, mis moodustab töäjõust 7,7%. Hoolduskoormus on kasvav - eakate osakaal suureneb samas kui tööealise elanikkonna osakaal

väheneb.

Arvestades abivajaduse kasvu võib aastaks 2050 hooldajate hulk Eestis jõuda hõivatute üldarvust juba 12,7%-ni. Suureneb ka vajadus professionaalsete teenuste järgi, sest lapsi on vähem ja nad elavad vanematest kaugel. Elustandardi kasvades oodatakse paremaid pikaajalise hoolduse teenuseid, kuid väljakutseks on nende teenuste finantseerimine.

Eestis kasvavad pikaajalise hoolduse kulud

Eesti pikaajalise hoolduse kulude prognoos (kulutused SKT-st, %)

Andmed: Euroopa Komisjon, 2021

Eestis on avaliku sektori rahastus võrreldes teiste EL riikidega märkimisväärselt madal ja moodustas aastal 2019 vaid 0,4% SKT-st. Eesti kulud on väikesed

ka arvestades üldist jõukuse taset - sarnased riigid panustavad pikaajalisse hooldusesse SKT-st Eestist kaks korda enam.

Saksamaa näide

Kindlustuse korraldus

Pikaajalise hoolduse kindlustus on eraldi kindlustus, mis on seotud tervisekindlustusega. Võimalik on valida riikliku kindlustuse asemel erakindlustus. Sissemakseid teevad töötajad ja tööandjad võrdsest töötaja toise tulu pealt.

Peamine rahastus

2017. aastal oli maksemäär 2,55%, 2021. aastal 3,05%. Lastetud kindlustusvõtjad maksavad 0,25 protsendipunkti võrra suuremat sissemakset. Lapsed ja abikaasad on kindlustatud ilma täiendava sissemakseta, kui nende tulu on väiksem kui 450 €/kuus.

Muu rahastus

Pikaajalise hoolduse kindlustuse kõrval on ka eelarve üldistest tuludest rahastatav hoolkanne nendele, kes ei ole teinud kindlustuse sissemakseid, kuid kes vajavad pikaajalist hooldust.